

nova filatelija

LJUBLJANA FEBRUAR 1951

CENA DIN 15 LETO III. • ŠT. 2

R

OBJAVE

Objavljamo vsem članom vsebino dopisa št. 119 z dne 25. I. 1951, ki ga je prejela naša Zveza od Direkcije »Jugofilatelije« iz Beograda:

Zamenjava znamk s tujino v filatelistične svrhe po Uredbi št. 221, objavljeni v Službenem listu FNRJ št. 26/50, je pričela 17. aprila 1950. V tem času je ugotovljenih več nepravilnosti, ki so v nasprotju s smislom uredbe in možnostjo amaterske zamenjave.

1. Prva taka nepravilnost so filatelistične pošiljke, ki jih pošiljajo naši filatelisti v tujino dopisniku — **trgovcu**. Take pošiljke bomo v prihodnje vrnili Zvezi na vpogled in v postopek. Določeneje povedano: **Ne smatra se kot amaterska filatelistična zamenjava, če se ta vrši s poklicnim trgovcem znamk, klubom ali organizacijo v tujini, katerih svrha je dobava znamk v komercialne namene.**

Izjema so primeri, ko filatelista določeno sporoča v pismu, da pošilja znamke kot predplačilo za strokovni tisk.

2. Drug primer kršitve uredbe so pošiljke brez jasne navedbe ali pa morebitno sporočilo ne vsebuje določeneje, kaj se zahteva v zamenjavo. Primer takih nejasnih sporočil: »Pošiljam znamke..., manko listo pa posebej z drugo pošto.« Skratka sporočila v smislu trgovskih ponudb.

Ni razloga niti potrebe, da ne bi naš filatelista jasno navajal kaj želi od tujega v zamenjavo odnosno da bi ne bilo razvidno, kakšni so menjalni račun in odnosi med partnerjema.

Smatramo, da bodo v prihodnje vodje zamenjave vodili o tem evidenčno in da bodete obvestili člane, vsekakor pa tiste, ki zamenjujejo. — Direktor »Jugofilatelije« J. G. Sojat s. r.

Filatelistična zveza Slovenije bo imela 2. redni letni občni zbor dne 11. marca 1951 ob 9.30 v prostorih hotela »Union« v Ljubljani.

Dnevni red: 1. otvoritev, 2. volitev zapisnikarjev, overovateljev in verifikacijske komisije, 3. podelitev nagrad najboljšim podružnicam, 4. poročilo upravnega in nadzornega odbora ter razsodišča, 5. diskusija o poročilih, 6. predlogi za izpopolnitev pravil, 7. sklepanje o samostojnih predlogih, 8. volitve novega odbora, 9. načrt dela, 10. predlog proračuna za tekoče poslovno leto, 11. slučajnosti. Udeležba je za vse delegate podružnic obvezna.

OGLASI

ISCEM nerabljene serije dečjih znamk vsega sveta. Inž. Dušan Gruden, Ljubljana, Valjavčeva 17.

VSEBINA:

Skrbne priprave za vsezvezno razstavo — Izid tekmovanja 1950 — Dr. Anton Lavrič: Jugoslovanska znamka — Dr. Vladimir Murko: Zakaj so potrebne posebne znamke za jugoslovansko cono Svobodnega tržaškega ozemlja — Poštni žigi na Slovenskem (8. popis) — Inž. Ciril Pirc: Znane in nezneane dežele filatelije — Nove znamke v svetu — Pavle Anderlič: I. mladinska razstava v Ljubljani — Pomenki — Delovanje podružnic — Strokovni tisk — Občni zbori — Objave — Zanimivosti — Oglasi.

Urednik: Pavle Anderlič, Ljubljana, Frančiškanska 3. — Odgovarja: Silvo Pajk, Ljubljana, Gosposvetska 10/IV.

Tekoči račun Narodne banke, Ljubljana, številka 604-95331-18.

Glasilo izhaja mesečno. Letna naročnina din 180.—

Tiska Tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani.

NOVA FILATELIJA

GLASILO FILATELISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE

LETNIK III.

FEBRUAR 1951

ŠTEV. 2

Skrbne priprave za vsevezno razstavo

Naši člani že lep čas vedo, da bo letošnjo pomlad v Zagrebu vsevezna filatelistična razstava. Ker bo vsaka republiška filatelistična zveza imela svoje prostore ter se bomo tako tudi mi lahko izkazali pred ostalimi — tudi inozemskimi — filatelisti, ne bo odveč, če se malo pomenimo o tem, kako bi dosegli zares lep uspeh, primeren ugledu in moči naše zveze.

Prيرهjanje razstave ni majhna reč. Polno je opravkov, ki jih obiskovalec niti ne slutí, a so včasih tako važni. S tem ne bi rad zapravljjal časa, ker želim podati le nekaj glavnih napotkov za sestavo in opremo zbirke, ki jo bomo razstavili.

Predušem ni toliko važna denarna vrednost zbirke, kakor pa način, kako jo za razstavo opremimo. Zato odpade pomislek in izgovor, ki ga še čujem tu in tam, češ saj nimam nič posebnega, kaj naj pa razstavljam.

Oglejmo si nekatere možnosti!

Generalne zbirke držav, urejene po katalogu, bodo gotovo ponos vsake podružnice. Ker bo razstava kolektivna razstava podružnice, bo kaj lahko sestavili lepe zbirke, ker bodo posamezni člani prispevali vsak svoj del k celoti. Če bodo manjkale prav redke in redkejše znamke, nič ne dè. Saj vsi zbiramo in še nismo končali zbirati, kaj ne?

Kdor zbira po motivih, bo razstavil zanimive zbirke znamk in jih poimenoval: živali, rastline, prevozna sredstva, mostovi, spomeniki, narodne noše, sport, kultura, znanost, tehnika, slavni možje — na znamkah. Lepe bodo zbirke znamk Rdečega križa, dečjih znamk, borbe proti tuberkulozi, raku itd. Skratka, premalo bo prostora za take zbirke.

Čisto posebej se bodo postavili oni, ki zbirajo letalske znamke.

Filatelisti-raziskovalci bodo pokazali uspehe, ki so jih dosegli s svojimi študijskimi zbirkami. Specialne zbirke bodo dokazale kvaliteto naše filatelije. Zbirke falzifikatov bodo pomemben sestavni del razstavnega gradiva. Če bomo pokazali obiskovalcem še zbirke rednih in priložnostnih žigov ter znamke na pismih, bo razstava vsekakor popolna. Za nameček bomo dali na ogled še analogične (maximum) razglednice, celine, franko-tipe in literaturo. Tako bo ob plemenitem sodelovanju vseh dosegla razstava svoj namen in uspeh.

Raznoteri pa so načini, kako kdo zbira. Kdor ima svoje znamke nalepljene v albumih, naj jih pred razstavo še enkrat kritično pregleda. Če je album lep, če lahko izloči vsak list zase in so ti listi čisti, ne porumeneli, bo vse v redu. Kdor albuma nima, si ga lahko napravi sam (papir bo oskrbela FZS!). Primeren je mehak bel karton, lahko pa so listi tudi svetlosivi, svetlomodrosivkasti ali svetlorumeni. Črn papir ni posebno prikladen, ker vpliva na barvo znamk, ki se na takem papirju vidijo temnejše. Tudi napise je treba izpisati z belo barvo, kar ni ravno lepo.

Tisti člani, ki zbirajo nerabljene znamke, a jih ne bi radi lepili na albumske liste, bodo kljub temu razstavljali, ker ima FZS v ta namen izdelane vložne kartone (sistem JOL).

S tem smo opravili z načinom ureditve znamk. Kaj pa oprema? Lahka reč, saj vemo, da je lepo urejena le tista zbirka, kjer posamezni albumski listi niso prenatrpani z znamkami, da vzbudi ugoden vtis le tak list, kjer so znamke nalepljene bolj na redko, simetrično glede na sredino lista, morda v obliki piramide, nikakor pa ne valovito, v loku, v obliki križa ali diagonalno.

Kdor ima kupljen album, naj lepi znamke le v polja, ki so temu namenjena, ne pa tudi poleg njih. Ne bo žel odobravanja obiskovalcev razstave, če bo v eno polje lepil več znamk, da tako pokaže posest raznih odtenkov iste znamke. Prav tako ne bo uspeha, če bo imel razstavljene nerabljene in rabljene znamke v istih serijah, da o slabo ohranjenih kosih sploh ne govorim.

Kdor bi morebitne »luknje« v zbirki hotel izpolniti z znamkami, ki ne sodijo na pravo mesto, naj ve, da so drugi zbiralci bolj bistroumnini kakor on in da se bo s tem le osmešil. Torej — bodimo pošteni!

Če bo kdo razstavil kaj posebnega ter bo to želel poudariti, bo znamke nalepil na črno podlogo. Papir, ki ga v to uporablja, naj bo brezlesen. Črni rob naj bo le kak milimeter večji od znamke. Če je papir znamke tenek, naj znamko prilepi na krepkejši bel papir, za cca 2 mm večji od znamke, nato pa znamko na tem papirju pritrdi na črno podlogo; tu sme biti črni rob največ 1 mm širok.

Zavijati znamke v celofan ni ravno priporočljivo. Celofan se zvija, z njim tudi znamka. Razen tega neprijetno učinkujejo refleksi, ki jih povzročajo celofanska preobleka.

Zbirke žigov navadno ne razstavljamo na celinah, marveč žig izrežemo. Oblika izreza naj bo kvadratna, rob pa mora biti cca 3 mm širok (pri podolgovatih žigih do 5 mm).

Posebno vprašanje so napisi. Mnoge, sicer kakovostne zbirke so slabo učinkovale zaradi tega, ker so bili njih napisi grdi ali pa se z ostalo opremo niso skladali. Kako bomo torej napravili, da bo prav? Predvsem — čim manj napisov! Tega, kar vsak vidi sam, ne bomo oznanjali še v napisu. Leto izdaje, naziv serije, morda še kaka potankost pa bo dovolj. In še tega ne bomo pisali z roko, ampak poiskali pri znancu pisalni stroj s prikupnimi, lepimi črkami, jih najprej lepo očistili, nato pa na krepkejši bel papir odtipkali potrebno besedilo. Trake z besedilom, ki si jih bomo narezali, bomo nalepili na albumski list, da se ne bodo vihali. Tudi ti napisi imajo lahko 1 do 2 mm črnega robu podlage ali pa bomo rob začrtali s tušem. Vsako okraševanje albumskih listov, »zaljšanje« z barvicami in podobnimi okraski so za čebelni panj, ne pa za filatelistično razstavo. Tega bo morda komu žal, a ni pomoči.

Zbirke, ki bodo urejene tako, kakor smo se prvcvker pomenili, bodo zagotovo dosegle popolno priznanje. Vnovič bi rad poudaril, da ni glavno, če je zbirka dragocena. Važnejše je, da kaže neko idejnost, da je lepo opremljena ter da s tem spričuje lepoto zbiranja znamk. Le taka zbirka bo pritegnila pozornost obiskovalca — nefilatelista, le ob takšni zbirki se bo vsak filatelist naučil česa novega, razstavljalca pa bo doseženi uspeh spodbudil k še večji vnemi.

Vem, da želi vsakdo izmed nas — tudi mladinci — razstaviti vsaj delček svoje zbirke. Da ne boste prekasni, sporočite svojemu društvu svoje želje in popišite, kar želite pokazati vsem ostalim!

Inž. Dušan Gruden

Izid tekmovanja 1950

pregled uspešnega in neuspešnega dela naših podružnic

Podružnica	članov	% ur prost. dela	opravljene nih ur	točk	čistka članstva	poročila	dopisi v glasilo	razstave	delo z mladino	skupaj točk	meso
Kranj	120	24.8	2985	30	2	8	—	15	6	61	1.
Celje	176	4.3	749	6	1	12	—	20	15	54	2.
Soštanj	22	13.8	303	17	1	11	—	20	4	53	3.
Idrija	40	3.0	120	4	1	12	—	15	12	44	4.
Bled	48	9.3	445	12	—	9	—	15	7	43	5.
Vrhnika	43	17.9	771	23	—	9	—	—	7	39	6.
Guštanj	134	—	—	—	1	12	—	10	15	38	7.
Gorica	37	0.7	28	1	—	4	—	20	7	32	8.
Gornja Radgona	35	9.3	324	12	1	8	—	10	—	31	9.
Jesenice	62	13.2	832	16	1	8	—	—	5	30	10.
Ljutomer	42	6.1	258	8	1	2	—	15	3	29	11.
Brežice	22	—	—	—	1	5	—	15	3	25	12.
FKL Ljubljana	450	1.95	876	3	1	10	1	—	8	23	13.
Črnomelj	28	4.1	116	5	2	3	—	—	7	17	14.
»Triglav« Ljubljana	398	4.19	1667	4	1	2	1	—	15	23	15.
Metlika	27	1.5	42	3	2	8	—	—	10	23	16.
Tolmin	43	1.2	51	2	—	5	—	10	3	20	17.
Postojna	61	1.6	97	2	2	3	—	10	—	17	18.
Maribor	354	0.6	240	1	1	10	—	—	4	16	19.
Ptuj	57	—	—	—	1	10	—	—	4	15	20.
Murska Sobota	45	2.1	94	3	1	9	—	—	—	13	21.
Dolnja Lendava	20	—	—	—	—	3	—	10	—	13	22.
Slov. Konjice	39	—	—	—	—	7	—	—	5	12	23.
SFD Ljubljana	115	10.6	1225	8	1	2	1	—	—	12	24.
Ilirska Bistrica	25	1.4	36	2	2	7	—	—	—	11	25.
Rogaška Slatina	42	—	—	—	—	9	—	—	—	9	26.
Zagorje	32	—	—	—	—	9	—	—	—	9	27.
Trbovlje	63	—	—	—	1	7	—	—	—	8	28.
Slovenska Bistrica	45	—	—	—	2	6	—	—	—	8	29.
Novo mesto	43	—	—	—	2	6	—	—	—	8	30.
Skofja Loka	68	—	—	—	1	5	—	—	—	6	31.
Tržič	61	0.5	30	1	—	2	—	—	—	3	32.
Velenje	25	—	—	—	1	2	—	—	—	3	33.
Sevnica	23	—	—	—	—	2	—	—	—	2	34.
Radovljica	28	—	—	—	—	2	—	—	—	2	35.
Kamnik	72	—	—	—	—	1	—	—	—	1	36.
Domžale	62	—	—	—	—	1	—	—	—	1	37.

Podružnici Ribnica in Krško sta bili ustanovljeni konec preteklega leta, zaradi česar nista mogli biti vključeni v tekmovanje.

Prvih pet podružnic, to so Kranj, Celje, Soštanj, Idrija in Bled, prejme na 2. rednem občnem zboru zveze dne 11. marca 1951 določene nagrade in diplome za doseženi uspeh.

Jugoslovanska znamka

Zadnje čase je bilo večkrat govora o tako imenovanem tipu jugoslovanske znamke. Tudi na posvetovanju v Beogradu se je slišala ta beseda. In res je danes prišel čas, da o tem razpravljamo. Med znamkami, ki jih je naše Poštno ministrstvo zadnji čas izdalo, je mnogo prav lepih. Gre pa sedaj zato, kakršno pot bomo izbrali pri izdaji novih znamk v bodočnosti.

Spomnimo se za začetek naših razmišljanj, kaj je pravzaprav poštna znamka. Košček papirja, ki potrjuje, da je bila plačana pristojbina za neko uslugo, ki nam jo naredi pošta (dostava pisma, paketa.) To je njena prvotna in glavna naloga. Kakor se razvija vsaka stvar, tako se je razvijala tudi poštna znamka. Države so spoznale, da ima znamka dostop povsod, da ima veliko propagandno moč. Videle so tudi, da ljudje znamke zbirajo. Vse to so seveda izkoristile. Vedno več pozornosti so posvečale izdelavi znamk. Pojavila se je tudi misel na zaslužek pri znamkah, zato tolikšen razloček med starimi in novimi znamkami. Včasih le na nekaj let kakšna nova znamka, danes skoraj dnevno (seveda, pa to tudi na račun močno povečanega prometa); včasih samo znamke za najnavadnejše pristojbine, danes kilometrske serije z vrednotami, da lahko cele dneve preiščiš, za kaj bi jih uporabil. Nekdaj so upodabljali na znamkah vladarje, grbe in številke, danes izdajajo znamke za najrazličnejše priložnosti. Izdelavi znamk včasih niso posvečali mnogo pozornosti. Danes se rodi nova znamka ob sodelovanju celega štaba umetnikov, tiskarjev, z vsemi finesami sodobnega tiskarstva.

Na današnji znamki se zrcali država, ki jo je izdala. Kar pogledjmo znamke bogatih samostojnih držav! Njihove prve znamke segajo v dobo rojstva znamke do 50. leta preteklega stoletja. Dolga desetletja tiskajo znamke iste tiskarne. Te znamke so ustaljene, vedno v istem slogu, in zbirka take države

je skladna celota. Na prvi pogled, ne da bi prečital napis na znamki, spoznaš, katera država jo je izdala (Anglija, ZDA, Švedska, Danska). Druge države zopet skušajo z znamkami zaslužiti. Zato se trudijo, da so njihove znamke čim lepše (Madžarska, Liechtenstein, Monako, Avstrija). Tudi te države imajo znamke, ki jih spoznaš na prvi pogled. Tako so n. pr. bile za Madžarsko delj časa značilne znamke brez belega roba. Zato so nekatere tuje revije objavile, da so bile naše Prešernove znamke tiskane v Budimpešti. Na znamkah pa se ne odraža samo moč in tradicija države, tudi odvisnost, zaostalost in revščina se vidita na njih. Kar pogledjmo Albance! Kako preproste so njihove prve znamke! Pozneje tiska njihove znamke Italija, nato Jugoslavija in slednjič razne informbirojevske države. Na Stalinov rojstni dan izidejo na ukaz Moskve posebne znamke v Budimpešti, Pragi, Sodliji itd. Nekatere države (Turčija, Grčija, Indonezija) poskušajo zopet svoje znamke spraviti v promet pod trdiko priznanih tiskarn (Courvoisier, avstrijske državne tiskarne).

Pri nas opažamo po osvoboditvi stanovitno prizadevanje Poštnega ministrstva, da bi bile naše znamke čim lepše. Da bi se dvignila kakovost naših znamk, tiskajo nekatere izdaje tiskarne v Zagrebu (osvoboditev Beograda, Ustavodajne) in v Ljubljani (Balkanadi 1947). K izdelavi znamk skušajo pritegniti čim večje število umetnikov, (kar je v zadnjem času tudi uspeh.) Uspela znamke se menjavajo z neuspelimi, dokler nas ni slednjič presenetila izdaja znamk za Balkansko-srednjeevropske lahkoatletске igre in kmalu za njo še izdaja za 5. obletnico AVNOJ-a. Ti dve izdaji sta zares uspeli in filatelisti smo samo želeli, da bi bile naše znamke tudi v prihodnje take, saj bi lahko bile tako izdelane znamke značilne za našo državo. Prišel je zopet poizkus tiskanja v Ljubljani. Lahko rečemo, da se

(Prešernove znamke) ni posebno obnesel. Sicer so tiskali pozneje vse znamke zopet v isti izvedbi kakor znamke za 2. balkanske igre in 5. obletnico AVNOJ-a, le uspeh ni bil vedno tak.

Z lansko izdajo za 1. maj pa smo bili ponovno prav prijetno presenečeni. Dobili smo prve znamke FLRJ v bakrotisku, izdelane tako lepo, da morajo zadovoljiti še tako razvajenega zbiralca. Tudi izdaja za letalski zlet v Rumi, nove frankovne znamke ter osnutki za nove letalske so pokazali, da smo sposobni izdelati res kakovostne znamke. Kljub temu je želelo Poštno ministrstvo naše znamke še polepšati in je poverilo tiskanje znamk za Sahovsko olimpiado znani tiskarni Couvoisier v Svici. Ta je znamke tiskala zares mojstrsko. Prvovrstna kombinacija barv, tisk, papir, lepilo, in zobčanje so iz osnutkov naših umetnikov naredili lepe znamke, ki imajo le to napako, da niso naše. Kakšno nasprotje je med mirnimi, resnimi barvami znamk za 1. maj in med pisanimi šahovskimi. Ne gre samo za to, da so posamezne znamke lepo iz-

delane. Potrebno je tudi, da so skladna celota, da ne bo nasprotja med posameznimi izdajami.

Ministrstvo PTT potemtakem še ni našlo načina, kako bi v bodoče tiskalo naše znamke. Videli smo, da smo sposobni doma zelo uspešno tiskati naše znamke. Naši umetniki so svojim nalogam v tej stroki dorasli. Kar se tiče tiska, pa smo tudi dokazali, da ne zaostajamo za drugimi. Da pa bodo naše znamke državo dostojno prikazovale in propagirale razvoj naše domovine, je potrebno, da končno ustalimo naše izdaje. Res lepe kvalitetne znamke bodo jamstvo, da jih bodo zbirali povsod. Potem ne bo treba prilagajati naših znamk okusu drugih. (Znano je, da n. pr. Amerikanci cenijo večbarvne znamke, a vendar zbirajo ravno največ lastnih, ker so v vsakem pogledu na višini, čeprav niso tiskane v več barvah). Filatelisti bomo z zadovoljstvom dočakali čas, ko bodo naše znamke povsod zaslovele po svoji lepoti in solidnosti. Pri besedi »jugoslovanska znamka« si bo vsakdo predstavljal nekaj res lepega.

Dr. Vladimir Murko

Zakaj so potrebne posebne znamke za jugoslovansko cono Svobodnega tržaškega ozemlja

Proti koncu narodnoosvobodilne vojne je Jugoslovanska armada osvobodila večji del Italije, koder prebivajo Jugoslovani (Slovenci in Hrvati). V skladu z Morganovim sporazumom, podpisanim v Beogradu dne 9. junija 1945 med Jugoslavijo in obema okupatorjema prejšnjega italijanskega spornega ozemlja (Velika Britanija in Združene države ameriške), je bila določena razmejitvena črta, ki naj bi razmejila obe vojaški okupacijski coni. Ta črta je preustila zahod (vštevši mesto Trst) anglo-ameriškim oboroženim silam, vzhod pa jugoslovanskim. Prejšnja italijanska zadrška provinca z otokoma Lastovo in Pelagružem je bila takoj prepuščena Jugoslaviji. Po devinskem sporazumu, skle-

njenem med vrhovnim poveljnikom Jugoslovanske in anglo-ameriške armade dne 20. junija 1945, je bilo sporno ozemlje (večina prejšnjih italijanskih provinc Trsta in Gorice ter vsa puljska provinca) razdeljeno v dve okupacijski coni — Cono A, zasedeno po anglo-ameriških in Cono B, zasedeno po jugoslovanskih oboroženih silah. Beneški Slovenci (iz stare Italije v mejah leta 1918), Slovenci v Kanalski dolini in del Slovencev goriške in tržaške province so ostali pod Italijo.

To začasno ureditev je spremenil po precej dolgih in burnih razgovorih podpis mirovne pogodbe z Italijo dne 10. februarja 1947, ki je stopila v veljavo po svoji ratifikaciji dne 15. septembra 1947. V skladu s to pogodbo je dobila

FLR Jugoslavije približno 7777 km² s 517.018 prebivalci (po ljudskem štetju iz leta 1936), medtem ko naj bi mesto Trst s svojo okolico (717 km² s 344.308 prebivalci 1936) tvorilo novo Svobodno tržaško ozemlje, ki je deležno jamstva Varnostnega sveta Organizacije Združenih narodov za svojo nedotakljivost in neodvisnost. Vendar stopi dokončni za STO veljavni statut v veljavo šele po imenovanju guvernerja, kar pa se zaradi nesporazumljenj med zapadnimi zavezniki in Sovjetsko zvezo še ni zgodilo. Do njegovega pričakovanega imenovanja ureja režim STO Instrument o začasnem režimu STO (VII. aneks mirovne pogodbe z Italijo), po katerem ostanejo anglo-ameriške in jugoslovanske oborožene sile na svojih mestih, vendar ne kot okupatorji zasedenega sovražnega ozemlja, temveč kot njegovi upravni organi.

Ker so zasedle STO v skladu z navedenimi sporazumi deloma (severni del s samim mestom Trstom — Cona A) anglo-ameriške oborožene sile in Izolo — Cona B, deloma pa južni del z malimi mesti Kopro, Piranom Jugoslovanska armada, ostane razdelitev STO na prejšnja dva dela v veljavi vse do imenovanja guvernerja. Medtem ko je anglo-ameriška cona mnogo pomembnejša po številu prebivalstva, industriji, zunanji trgovini, všteti pomorski in železniški promet, je ostalo Jugoslovanski coni več ozemlja in manj prebivalstva. Ljudsko štetje iz leta 1946. je ugotovilo 54% Jugoslovancev, od ostanka pa je Italijanov 43% in

drugih 3%. Jugoslovanska cona je štela tedaj približno 70.000 prebivalcev.

Ta dokaj spremenljiva politična zgodovina nam pojasnjuje tudi razlike, ki se nanašajo na poštno upravo in denarni sistem v obeh conah. Ne le anglo-ameriške, ampak tudi jugoslovanske oborožene sile so že zgodaj organizirale ločeni poštni upravi, ki sta izdajali znamke vsaka za svojo cono. glaseče se najprej na italijanske lire. Ker jugoslovanska uprava ni imela stikov z Banco d'Italia kot emisijskim zavodom, je bila primorana izdati posebne bankovce (jugolire) po Gospodarski banki za Istro, Reko in Slovensko Primorje, ker se je tako želela ogniti razvrednotenju italijanske lire (metrolire). Po gospodarski priključitvi važnega mesta Reke so bile v njem uvedene jugoslovanska veljava in znamke dne 6. januarja 1947. Isto se je zgodilo potem, ko je stopila mirovna pogodba v veljavo, dne 16. septembra 1947, tudi v drugih krajih, ki so bili priključeni FLR Jugoslaviji v skladu z mirovno pogodbo. Navsezadnje leta 1949 tudi v Jugoslovanski coni STO glede na nevzdržni gospodarski položaj, ki je izviral iz različnosti veljav v Jugoslaviji in v jugosl. coni.

Znamke seveda odražajo politične in valutne spremembe. Predvsem moramo omeniti veljavno italijansko serijo, pretiskano v Trstu 15. junija 1945 s Trieste. Trst (11 vrednot z doplačilom v korist tržaških partizanov), 4 vrednote, izdane v Pulju v juliju 1945 z natiskom Istra in 7 vrednot, izdanih

na Reki 26. julija 1945, z natiskom Fiume-Rijeka, torej lokalne izdaje. Sledijo tri dokončne izdaje za vso Cono B (Istra, Slovensko Primorje, Reka) s pokrajinami in pridelki ter z napisi Istra—Slovensko Primorje — Istria—Littorale Sloveno (15. avgusta 1945: 10 vrednot od 0.25 do 30 lir, 10. februarja 1946 istih 10 vrednot v spremenjenih barvah, 30. novembra 1946 4 vrednote od 1—6 lir). Dve pretiskani vrednoti (z dne 15. septembra 1946) so narekovala poštne potrebe. Navsezadnje je prišla v promet dne 8. februarja 1947 zadnja serija za vso Cono B, ki je imela 10 vrednot od 1—50 lir. V ta namen so bile dotiskane neizdane jugoslovanske znamke z natiskom »VOJNA UPRAVA JUGOSLOVANSKE ARMIIJE« in ustreznimi nominalnimi zneski. Poleg tega je treba omeniti 3. serijo definitivnih znamk Cone B, pretiskanih s PORTO (31. decembra 1945 7 vrednot od 0.50 do 20 lir, 25. marca 1946 6 vrednot od 1—30 lir, 7. septembra 1946 6 vrednot od 1—30 lir) in končno jugoslovansko portovno znamko po 1 dinar (neizdano) z natiskom »VOJNA UPRAVA JUGOSLOVANSKE ARMIIJE« (8. februarja 1947, 5 vrednot od 1—30 lir).

Po že omenjeni priključitvi večine ozemlja bivše cone B in manj pomembnega dela bivše cone A k FLR Jugoslaviji so tamkaj v veljavi redne jugoslovanske znamke. Jugoslovanska cona STO je uporabljala vnaprej posebne znamke Cone B do njihove porabe. Ker predstavlja ta Cona avto-

nomno ozemlje, ki ima neodvisne finance in poštno-telefonsko-telegrafsko upravo, neodvisno od jugoslovanskega Poštnega ministrstva ter podrejeno neposredno Vojaški upravi, mora kljub svoji sorazmerno majhni površini uporabljati posebne znamke. Zato jugoslovanske znamke, kljub poznejši uvedbi jugoslovanske veljave, ne veljajo v Jugoslovanski coni STO. Izvzemši spominski izdaji z dne 1. maja 1948 (3 vrednote po 100 lir v treh raznih jezikih — slovenskem, italijanskem in hrvaškem) in 1. maja 1949 (vrednota za 10 lir, letalsko spominsko serijo, izdano 17. oktobra 1948 za koprsko gospodarsko razstavo (2 vrednoti), definitivno letalsko serijo (7 vrednot od 1—100 lir) in obveznih doplačilnih znamk za Teden Rdečega križa (23. maja 1948) se glasijo vse redne frankovne kakor tudi druge poznejše znamke že na dinarje.

Prva v dinarjih je serija znamk z dne 15. avgusta 1949, ki vsebuje 10 vrednot od 0.50 do 20 din in jo sestavljajo jugoslovanske znamke, pretiskane s »S. T. T. — VUJA« (partizanska serija). To je leta 1950 nadomestila definitivna serija »živalic« (8 vrednot od 50 par do 20 din). Poleg spominskih znamk) U. P. U. (Svetovna poštna unija) z dvema vrednotama, izdanima 8. okt. 1949 (5 in 12 din), za Stoletnico železnice s 4 vrednotami, izdanimi 21. jan. 1950 (2—10 din) in 2 blokoma), za 1. maj 1950 (2 vrednoti po 3 in 10 din) — je treba omeniti še začasne portovne znamke, iz-

dane 15. septembra 1949 (5 vrednot od 0.50 do 5 din), sestavljene iz ustreznih pretiskanih jugoslovanskih znamk, nadomeščene l. 1950 z definitivno serijo z istimi 5 vrednotami (ribe), slednjič letalske znamke v dinarjih, ki so nadomestile prejšnjo serijo v lirah, pretiskano 23. avg. 1949 z novimi nominalnimi zneski od 1—30 din. Napisi na frankovnih in letalskih znamkah se vrstijo v raznih jezikih (S. T. Trsta, S. O. Trsta, T. L. Trieste).

Razne izdaje bivše Cone B, upravičene vsaj do iste mere kakor angloameriške zasedbene znamke, so bile potrebne tudi zato, ker se je pričakovana končna ureditev političnega režima STO zavlačevala v nedogled.

Kakor znamke bivše Cone B so bile tudi znamke Jugoslovanske cone STO na prodaj pri vseh poštnih uradih in so se uporabljale ali se uporabljajo za redno frankiranje korespondence. Seveda so naklade znamk bivše Cone B presegale naklade jugoslovanskega STO, ker šteje prebivalstvo Jugoslovanske cone STO le sedmimo prejšnje Cone B in ker je prihodnost obeh con odvisna od negotovega sporazuma o imenovanju guvernerja in od mednarodnega političnega položaja. Med temi znamkami ni dobredelnih znamk z večjimi ali manjšimi doplačili. Spričo svojih razmeroma neznatnih naklad zaslužijo te znamke pozornost vseh zbiralcev.

Na jugoslovanskem področju Vojne uprave JA v STO je 15 rednih pošt, ki uporabljajo zvečine dvojezične pečatnike: Brtonigla—Verteneglio, Buje—Buie, Dekani, Grožnjan—Grisignano, Izola—Isola, Koper—Capodistria, Marezige—Maresego, Momjan—Momiano, Novigrad—Cittanova, Piran—Pirano, Portorož—Portorose, Savudrija—Salvore, Sičjole—Sicciole, Smarje pri Kopru in Umag—Umago. — Tri bivše pošte: Karsete (Carsette), Korte (Corte d'Isola) in Krasnica (Villa Gardossi) so začasno zaprte.

POŠTNI ŽIGI NA SLOVENSKEM (8. popis)

Opomba: v nižje navedenem popisu tujih imen za časa zasedbe pomenijo označbe:
 LP = Ljubljanska pokrajina, M = Madžarska zasedba, N = nemška zasedba in
 IT = pod Italijo (cona je navedena zaradi orientacije).

Tek. št.	Državna pošta LRS	Zasedb. področje	Tuje ime za časa zasedbe
230	PLANINA pri Rakeku	LP	IT: [Lubiana] — N = Planina
231	PLANINA pri Sevnici	N	Montpreis
232	PODBREZJE	N	Birkendorf (b. Radmannsdorf, Save)
233	PODBRDO	IT	Piedicolle — cona B
234	PODCETRTEK	N	a) Windisch Landsberg b) Windischlandsberg
235	PODGORCI (b. p. Sv. Lenart pri Vel. Nedelji)	N	a) St. Leonhard (b. Gross Sonntag) b) Unterbüchel (Steierm.)
236	PODGORJE NA KRASU	IT	Piedimonte del Taiano — cona B
237	PODGRAD	IT	Castelnuovo d'Istria — cona B
238	PODKUM (b. p. Sv. Jurij pod Kumom)	N	a) St. Georgen (b. Steinbrück, Steierm.) b) Kumberg über Steinbrück (Steierm.)
239	PODLEHNIK	N	a) Lichtenegg (b. Pettau) b) Lichtenegg (Kollos, Steierm.)
240	PODMELEC	IT	Piedimelze — cona B
241	PODNART	N	Podnart
242	PODPLAT	N	a) Podplat (Untersteierm.) b) Unterplath (Steierm.)
243	PODSREDA	N	Hörberg
244	PODVELKA (b. p. Brezno pri Mariboru)	N	a) Fresen (Drau), b) Rottenberg (Steierm.)
245	POLENSAK	N	a) Polenschak (b. Pettau) b) Steinperg (Steierm.)
246	POLHOV GRADEC	LP	IT: [Lubiana] — N = Billichgratz
247	POLJANE nad Skofjo Loko	N	a) Pölland (über Bichoflack) b) Pölland über Laak (Zaier)
248	POLJČANE	N	Pöltschach
249	POLZELA	N	Heilenstein (Steierm.)
250	PONIKVA	N	a) Ponigl (b. Grobelno) b) Ponigl (Steierm.)

(Dalje)

Znane in neznane dežele filatelije

Dejstvo, da so se omejili filatelisti na zbiranje znamk posameznih držav, je trenutno zavrlo zanimanje za razne znane in neznane dežele, povzročiteljice več ali manj potrebnih, bolj ali manj posrečenih znamk in serij. Vzgojna stran filatelije z gledišča zemljepisja je tako zgubila na svojem pomenu. Ko pa se je začelo razvijati in širiti zbiranje po motivih — prav posebno pa z modnim zbiranjem izdaj »UPU« — je prišel zbiralec zopet v dotik z najrazličnejšimi deželami. Saj zajemajo tematske zbirke ves svet.

Zaradi tega bo dobrodošlo marsikateremu čitalcu »Nove Filatelije«, če mu osvežimo spomin na šolski zemljepisni pouk s kratkimi navedbami o manj znanih filatelističnih deželah v abecednem redu in leksikografskem slogu.

A

- Aden** — od leta 1839 velikobritanska kolonija na jugozahodu Arabije, 207 km², 81.000 prebivalcev, z istimenskim glavnim mestom. Denarna veljava: 1 rupija = 16 annas.
- Aden Kathiri** — velikobritanski protektorat nad sultanatom Seiyun v jugozahodni Arabiji.
- Aden Qu'aiti** — velikobritanski protektorat nad sultanatom Shihir in Mukalla v jugozahodni Arabiji.
- Afganistan** — azijsko kraljestvo, zavzema vzhodno polovico Iranske visoke planote med Indijo, Belučištanom, Iranom in Turkestanom. 647.500 km², 12.000.000 prebivalcev. Glavno mesto: Kabul. Denarna veljava: 1 afgani = 100 pool.
- Andorra** — samostojna država v vzhodnih Pirenejih. 453 km², 6000 prebivalcev. Glavni kraj: Andorra la Vieja. Denarna veljava: francoska.
- Angola** — portugalska posest na zahodnem obrežju južne Afrike; prve naselbine l. 1482. 1.246.700 km², 4.595.000 prebivalcev. Glavno mesto: Sao Paulo de Loanda. Denarna veljava: 1 Angolar = 100 centavos.

Antigua — otok Malih Antillov, spada joč k velikobritanskemu Leewardskemu otočju; severno od Venezuele, od l. 1632 v angleški posesti. 280 km², 30.000 prebivalcev. Glavni kraj (Leewardskega otočja): Saint John. Denarna veljava: angleška.

Ascension — od leta 1815 velikobritanski otok v južnem Atlantskem oceanu, 1500 km od zapadne obale Afrike. 88 km², 300 prebivalcev, z edinim naseljem: Georgetown. Važno vozlišče oceanskih kablov. Denarna veljava: angleška.

B

- Bahama otoki** — otočje Zahodne Indije pred Mehiskim zalivom južno od Floride; velikobritanska posest od l. 1718. 11.404 km², 81.000 prebivalcev. Glavno mesto: Nassau na otoku New Providence. Denarna veljava: angleška.
- Bahawalpure** — država v Indiji ob dolnjem Sutleju in Indusu. 44.000 km², 800.000 prebivalcev, z istimenskim glavnim mestom. Denarna veljava: 1 rupija = 100 annas.
- Bahrein** — otočje v Perzijskem zalivu. Država, od leta 1867 v pogodbenem odnosu z Veliko Britanijo, ki se more prištevati k protektoratom. 598 km², 125.000 prebivalcev. Glavno mesto Menama. Denarna veljava: 1 rupija = 100 annas.
- Barbados** — najvzhodnejši otok Malih Antillov, severno od Venezuele. Od leta 1652 kronska kolonija Velike Britanije. 431 km², 198.000 prebivalcev. Glavno mesto: Bridgetown. Denarna veljava: angleška.
- Basutoland** — od leta 1884 velikobritanska kronska kolonija v južni Afriki severovzhodno od Kapske province. 30.343 km², 627.000 prebivalcev. Glavni kraj: Maseru. Denarna veljava: angleška.
- Bechuanaland** — od leta 1885 velikobritanska kolonija v skrajnem delu južnoafriškega kotla, severno od reke Molopo v stepah Kalahari.

712.200 km², 300.000 prebivalcev. Denarna veljava: angleška.

Bermudi — skupina 360 otočkov in čeri v Atlantskem oceanu, 1050 km vzhodno od države North Carolina USA. Od l. 1629 velikobritanska kolonija. 54 km², 36.000 prebivalcev. Glavno mesto: Hamilton na otoku Mainlandu. Denarna veljava: angleška.

Bhutan — samostojna himalajska država vzhodno od Sikkima in južno od glavne osi gorovja, ki meji na Tibet. Država je bila prej v protektoratskem odnosu z Veliko Britanijo, ima pa danes tako imenovani »standstill agreement« z Indijo do končnega sporazuma o prihodnji ureditvi medsebojnih odnosov. 46.600 km², 300.000 prebivalcev. Glavni mesti: Punakha in Tachicho-Djong. Denarna veljava: indijska.

Britanska Guiana — velikobritanski del Guiane, pokrajine na severovzhodu Južne Amerike med Atlantskim oceanom, Amazonasom in Orinoco. Kronska kolonija od leta 1814. 214.962 km², 397.000 prebivalcev. Glavno mesto: Georgetown. Denarna veljava: angleška.

Britanski Honduras — edina evropska posest v Srednji Ameriki na njenih vzhodnih obalah; velikobritanska posest od l. 1786, kronska kolonija od l. 1853. 22.965 km², 62.000 prebivalcev. Glavno mesto: Belize. Denarna veljava: USA dolar.

Britanski Maroko — velikobritanski poštni uradi v mednarodni coni Maroka (glej Tanger).

Britanski Severni Borneo — velikobritanski protektorat na severu otoka Borneo. 76.109 km², 332.000 prebivalcev. Glavno mesto: Sandakan. Denarna veljava: 1 dolar = 100 cent.

Britanski Solomonski otoki — melanezijsko otočje v Tihem oceanu, vzhodno od Nove Gvineje. Od leta 1899 velikobritanska posest. 30.300 kvadratnih kilometrov, 95.000 prebivalcev. Glavno mesto: Tulagi. Del Solomonskega otočja je pod avstralskim skrbstvom.

Britanska Somalija — velikobritanski delež velikega Somalijskega polotoka, odnosno afriške obale Adenskega zaliva, od leta 1884 v velikobritanski posesti. 117.113 km², 700.000 prebivalcev. Glavno mesto: Berbera. Denarna veljava: 1 rupija = 100 annas.

Brunei — mohamedanski sultanat na severu Bornea, od l. 1882 pod velikobritansko upravo z istoimenskim glavnim mestom. 5765 km², 41.000 prebivalcev. Denarna veljava: 1 dolar = 100 cents.

Burma — država, ki se razteza preko severozahodnega dela Zadnje Indije in preko dela Malake. 677.544 km², 17.000.000 prebivalcev. Glavno mesto: Rangoon. Denarna veljava: 1 rupija = 100 annas.

C.

Campbell — otok jugovzhodno od Nove Zelandije in pod njeno upravo. 114 km², 1000 prebivalcev.

Cayman — trije koralni otoki v britanski Zapadni Indiji, zahodno Jamaike. 221 km², 6000 prebivalcev. Glavno mesto: Georgetown. Denarna veljava: angleška.

Christmas in Cocos — »Božični otok« v Indijskem oceanu južno Jave. Od l. 1888 v britanski posesti. 163 km², 1100 prebivalcev. Kokosovi otoki, skupina 23 koralnih otokov v Indijskem oceanu, za hodno od »Božičnega otoka«. Otočje je od l. 1857 v britanski posesti. 22 km², 1000 prebivalcev. Oboje je upravno pod Singapurom. Denarna veljava: angleška.

Ciper — otok v vzhodnem Sredozemskem morju južno Male Azije nasproti vhoda v Sueški prekop, od l. 1925 velikobritanska kronska kolonija. 9251 km², 460.000 prebivalcev. Glavno mesto: Nicosia. Denarna veljava: angleška.

Comores — k Francoski Uniji spadajoče otočje v Indijskem oceanu med Afriko in Madagaskarjem. Ime izvira od arabske besede: qomr = mesec. 2185 km², 152.000 prebivalcev. Glavno mesto: Dzaoudzi na otoku Mayotte. Denarna veljava: francoska.

Cook — velikobritansko otočje Polinezije, severovzhodno od Nove Zelandije. Od l. 1888 britanska posest, od l. 1901 pod upravo Nove

Zelandije. 257 km², 15.000 prebivalcev. Glavno mesto: Taunganu. Denarna veljava: angleška.

Curacao — nizozemski otok, spada k Malim Antilom, severno od Venezuele. Od l. 1648 v nizozemski posesti. H koloniji spadajo še sosednji otoki, 5 po številu. 947 km². 152.000 prebivalcev. Glavno mesto: Willenstad. Denarna veljava: nizozemska.

Cirenajka — bivša italijanska kolonija v severni Afriki, je bila vzhodni del Libije in je obsegala provinci Bengasi in Derna. 855.370 km². Za zdaj pod zavezniško vojno upravo.

D.

Dahomey — francoska kolonija ob Guineškem zalivu na Suženjskem obrežju, spada k Francoski Zahodni Afriki, 107.000 km², 1.000.000 prebivalcev. Glavno mesto: Porto Novo. Denarna veljava: francoska.

Dominica — največji otok Leewardskega otočja Malih Antilov. l. 1759 od Angležev zaseden. 790 km², 38.000 prebivalcev. Glavno mesto: Charlottetown. Denarna veljava: angleška.

Dominikanska republika — od l. 1844 suverena republika na vzhodni polovici zahodnoindijskega otoka Haitinga. Prejšnje ime San Domingo. 49.543 km², 2.214.000 prebivalcev. Glavno mesto: Santo Domingo. Denarna veljava: 1 peso = 100 cent.
(Dalje)

Na Norveškem pripravljajo izdajo novih frankovnih znamk s podobo kralja Haakona.

NOVE ZNAMKE V SVETU

Belgija

1. Protituberkulozne: 20 + 5, 65 + 10, 90 + 10 c, 1.20 + 30 c, 1.75 + 25 c, 4 + 2, 8 + 4 fr.

Bolgarija

3. Maršal Tolbuhin: 4, 20 levov.

Danska

1. Dodatni frankovski znamki: 8, 70 örov.

Finska

1. 80-letnica predsednika J. K. Paasikivija: 20 Mk.

Francija

3. Dodatna službena znamka: 50 fr.
4. Madame Récamier: 12 fr.
5. V korist Rdečega križa: 8 + 2 fr (mineralog in geolog Alexander Brouguier), 15 + 3 fr (Ljubezem, delo kiparja Faconneta).

Grčija

1. Spominske — zveza Dodekaneških otokov in Grčije: 200, 400 in 800 drahem.

Madžarska

2. 100 letnica smrti generala Josefa Bema: 40, 60 fil, 1 ft.
3. Dan znamke 10. XII. 1950: spominski blok 4 ft.

Nemčija — Sovjetska cona

1. Mirovna serija: 6, 8, 12, 24 pf.

Nizozemska

2. Dopolnilna vrednota k frankovski seriji, kraljica Julijana: 85 c.
3. Dodatna portovna znamka: 85 c.

Poljska

2. Za mirovni kongres je dodatno izšla še ena znamka, tako da obsega serija dve vrednoti: 40, 45 grošev.

Portugal

1. Dodatne vrednote k frankovski seriji: slika jadrnice 1.50, 1.80, 4, 6 escudov.

San Marino

1. Expresni znamki: 60, 80 lir.

Sovjetska zveza

7. 75 letnica rojstva Kalinina: 40 kopejk, 1, 5 rubljev.
8. 33. obletnica oktobrske revolucije: 1 rubelj.
9. Sovjetska republika Armenija: 20, 40 kopejk, 1 rubelj.

STO (cona A)

1. Izšle so sledeče italijanske znamke z novim natiskom AMG FTT v eni vrsti:
 - ekspresna: 60 lir,
 - paketne: 1, 50, 100, 200, 300 in 500 lir,
 - letalski: 300 in 500 lir.

Spanija

1. Francov obisk na Kanarskih otokih: frankovski in letalska znamka s pretiskom: Visita del Caudillo a Canarias octubra 1950 sobretasa diez CTS, frankovski: 50 cts, 1 peso, letalska 25 pezeta.
2. Spremenjena barva oz. zobčanje: 40, 60 cts.

Turčija

1. 1000 let smrti filozofa Farabija: 15, 20, 60 kur, 1 dol.
2. Tretji turški sindikalni kongres: 15, 20 kur.

I. mladinska razstava v Ljubljani

Mladinci ljubljanskih podružnic, člani mladinske sekcije naše Zveze, so priredili med semestralnimi počitnicami v dneh od 21. do 25. januarja 1951 na lastno pobudo svojo prvo mladinsko filatelistično razstavo.

Razstava, prav dobro pripravljena, je bila v prostorni sobi II. nadstropja v Soli za učence v gospodarstvu v Nunski ulici 2 in si jo je ogledalo nad 600 ljudi. V črnih kartonih so bile vložene znamke ZDA, Francije, CSR in motivi: šport, živali, lokomotive, sklada- telji ter pokrajinske znamke. Na belih

Osrednji prostor je pokazal zbirko DFJ, FLRJ in VUJA-STO ter našo in tujo literaturo.

Razstavni prostor je bil primerno okrašen in opremljen z naprednimi parolami. Na desni je bil postavljen na podstavku doprni kip maršala Tita. Na steni sta viseli podoba prvega častnega člana naše Zveze, zunanjšega ministra tov. Edvarda Kardelja in originalna podoba Lovrenca Koširja. Grafikon je tolmačil udeležbo mladine na 63 sestankih s 27 poučnimi predavanji, zemljevid pa je imel vrisanih vseh 39 podružnic Filatelistične zveze LR Slovenije.

Razstavo je odprl s kratkim nagovorom na navzoče predstavnike ljudske oblasti, zastopnike Zveze in ljubljanskih podružnic poverjenik mladine Marijan Jelenc. Za pobudo in uspeh prve samostojne mladinske razstave zaslužijo pohvalo mladinci Marijan

Razstavni lepak zamisel in delo mladega kadra.

albumskih listih so bili nalepljeni primerki tematskih zbirk: stavbarstvo, živali, ptice, rase, ornamentika, letala, ladje, narodne noše, cvetlice, deca in drevesa. Sledila so pisma z našimi posebnimi žigi in znamke z zemljevidi dežela vseh celin. Poleg znamk stare Jugoslavije od leta 1918—1941 so bile prikazane še filatelistične frankature, verigarji po vrsti papirjev in celine (dopisnice, letalske in druge kuverte).

Jelenc, Bojan Pečar, Vlado Jurkovič, Dalibor Stoviček in Jamnik, ki so dali zvečine svoje zbirke za to razstavo. V spodbudo za nadaljnje udeleštvovanje sta prejela od upravnega odbora FKL lični diplomi in nagrado v znamkah Marijan Jelenc in D. Guzelj za svoji zbirki FLRJ in VUJA.

Napredna mladina nove Jugoslavije tudi ni pozabila na spominsko knjigo, kjer so obiskovalci pridno vpisovali vtise. »Pobuda in delavnost mladine je napravila najboljši vtis. Razstava

je zgovoren dokaz zdravega in vzgojnega filatelističnega dela mladine, še posebej za tiste, ki v svoji nevednosti menijo, da se mladina kvari z zbiranjem znamk» je zapisal znan javni delavec. Drug zapisek pravi: »Vsak začetek je težaven, toda trdna volja in odločnost dovede do znanja in napredka. In to je vselej koristno v življenju.« Podobnih beležk je v spominski knjigi še precej.

Predavanja na mladinskih sestankih so rodila prve sadove. Opisana razstava je dejavno pokazala hotenje in prodorno udejstvovanje novega filatelističnega rodu.

Od danes naprej bo naše skupno glasilo bogatejše za novo rubriko — »Pomenki«.

Že od vsega začetka smo vsi želeli, da bi bila naša revija res naša, da bi bila prisrčna vez med vsem članstvom širom po naši ožji domovini. Žal je bilo toliko drugih stvari in ovir, da do tega ni že prej prišlo.

Ko sem v decembrski številki vabil k sodelovanju, se — odkrito rečeno — nisem nadejal tolikega odziva. Na tihem sem pričakoval vsaj 5 odgovorov, a jih je do danes prišlo že 16. Marsikdo se bo nasmehnil, češ, visoko število! No da, prav veliko res ni, a led je prebit in odslej se bomo lahko odkrito pomenkovali o vsem. Vi, dragi bralci, ste poslej na vrsti, vi boste pisali, vi boste odgovarjali, če kdo izmed tovarišev, ki je to dolžan, ne bo vedel odgovora.

Dasi je bilo pisem po številu malo, je njih vsebina bogata. Vsi, od starih, resnih in pravih filatelistov pa do onih, ki to šele žele postati, so nam sporočili svoje želje, pošteno in dobrohotno pokritizirali in tako pokazali, da žele skupnosti le do bro.

Najprej slabe strani našega dosedanjega dela!

Revija je statična, ni uspela pridobiti stare filateliste, priobčuje popolnoma nepotrebne rubrike (strokovni tisk, sklepe sej, objave FZS, delo podružnic) in nezanimive članke (5 let slovenskih natiskov, poštni žigi na Slovenskem, »pike« na znamkah), razen tega odvečno besedilo v francoščini, kar pa je pisano v slovenščini, je slovnično pomanjkljivo.

Kaj od tega drži in kaj ne bo res? Poglejmo!

Da je revija statična, bo morda v mali meri držalo, ker smo znabiti preveč gledali na rubrike. To bo kaj lahko popraviti.

Da nismo uspeli pridobiti stare zbiralce, bo tudi res. In vzrok? Mislim, da toliko odkrite težnje po sodelovanju zlepa ne najdete nikjer drugje, kakor v naših vrstah. Če torej ni odziva od tam, kjer ga ne samo pričakujemo, nego tudi tako zelo želimo, menda ne bo prav vsa krivda na nas. Malce je treba popustiti, se skušati vživeti v novi čas in se pridružiti tistim, ki žele delati, a vedno ne znajo. In prav tu je častno mesto za naše vzornike, naše učitelje in mentorje — stare zbiralce. Prve uspehe že lahko zabeležim: naš najbolj znani raziskovalec slovenskih znamk (verigarjev), g. August Jug iz Maribora, je dal na razpolago izsledke in študijske uspehe svojega več ko 25-letnega intenzivnega dela. Kaj to pomeni, bodo naši zbiralci doumeli šele takrat, ko bo v založbi FZS izšla knjiga, ki jo je spisal. Trdno sem prepričan, da bodo tudi ostali tople občutili našo željo po sodelovanju in posredovali vsaj s pomočjo člankov svoje bogato znanje naslednikom.

O prej naštetih rubrikah, ki so baje odveč, bi navedel nekaj besed v pojasnilo. »Strokovni tisk« je nujna rubrika, ker nimajo vsi zbiralci vseh revij ter tako vsaj po naslovu zvedo za njih vsebino. Letos bo na tekočem ter bi jo celo kazalo raz-

širiti s popisom vodilnih tujih revij. — Da bo revija redno prinašala izveščke iz sejnih zapisnikov FZS ter poročala o delu FZS, smo se domeniili na plenarnem sestanku vseh podružnic, ker so člani zahtevali redna poročila o delu FZS. Ker odbor FZS nima nobenih skrivnosti in sodi, da je njegova dolžnost seznanjati člane z delom odbora, ki so ga izvolili, menim, da sedaj, ko smo uspeli tudi s to rubriko priti na tekoče, ne bo odveč v glasilu. — »Objave FZS« žal ne bodo nikdar izostale, ker je »Nova filatelija« pač glasilo FZS in ne bomo objav, važnih za vse članstvo, tiskali v tujih glasilih. S tem se bodo menda vsi člani strinjali. Izkušnja ravno uči, da okrožnice, ki jih prejemaajo podružnice od svoje zveze, žal le prevečkrat trohne po predalih, članstvu pa tega, kaj in kako naj dela, nihče ne nasvetuje. — »Delo podružnic« je rubrika, kjer naj bi se videli uspehi in neuspehi, navori pa tudi »spanje« posameznih podružnic. Zakaj naj bi zamolčali, kdo se je najbolj izkazal pri delu, pri razstavi, pri vzgoji naših mladincev? Morda zato, da se s tem skrivajo oni, ki jim je prejemanje znamk — filatelija?

Da bi bili članki, kakršna sta »5 let slovenskih natiskov« in »Pošt-ni žigi na Slovenskem«, odveč, menda nihče ni resno mislil. Prav ta dva članka sta izmed redkih strokovnih člankov, nastalih po dolgem delu na osnovi zbranega dokumentarnega gradiva. Tudi popis »pik« je potreben, saj je filatelist-raziskovalec najvišja faza v razvoju filatelije, ki ne more služiti izključno zabavi. Koč'ka je korist teh člankov, bo spoznal le tisti, ki bo z njih pomočjo ugotovil, da mu hoče na primer kdo prodati ponarejeno znamko, žigosano z žigom, ki ga sploh takrat, ko kaže datum, ni bilo v prometu itd. Prosil bi starejše filateliste, da to primerno pojasnijo mladini, ki morda za te reči še nima razumevanja.

Francosko besedilo bo odslej odpadlo; kar pa je slovenskega, ga

redno pregleda zanesljiv korektor; temu pa že moramo verjeti vsi, ki ne vemo več natančno, kako je z vejicami, ločili in podobnimi zahtevami.

Zeel sem te sporne točke pravilno osvetliti ter sem prepričan, da bom naletel na razumevanje. Vsekakor pa se bo vsebina revije izpremenila skladno z željo članstva, kar je prav gotovo tudi bil namen dopisnikov.

In kaj ste želeli? Pogledjmo še to in pretehtajmo, če se želje lahko izpolnijo!

V rubriki »Nove znamke FLRJ in VUJA« bomo odslej skušali zanesljivo in hitro poročati o tem, kaj bo izšlo; kar je izšlo, bomo potanko popisali in pokritizirali, če bo treba. Vsakdo izmed nas bo takoj sporočil, če bo zasledil kakšno posebnost (pri barvi, lepilu, zobčanju, papirju itd.). Želji, da naj naše nove znamke prikazujejo lepote naše domovine, bodo ustregle nove letalske znamke. Simbolike je res veliko, a včasih brez nje ne gre. Odslej bomo redno objavljali, katere znamke so izgubile veljavo, ter dajali pregled onih, ki so še v prometu.

»Žigi FLRJ« bo naslov naslednje rubrike; potrudili se bomo, da bomo pravočasno objavili, kdaj kakšen izide. Žal naše prizadevanje v tej smeri še vedno ni rodilo uspeha, ker je ponekod preveč nerazumevanja za naše hotenje.

Kaj izide drugod, bo povedala rubrika »Nove znamke«. To rubriko smo že v januarski številki izpopolnili in bo poslej ilustrirana. Na popis znamk vsega sveta bomo še malo počakali, da ustvarimo pogoje za redno in izčrpno poročanje.

Podružnice, ki nameravajo privedi razstave, naj to pravočasno sporoče uredništvu in FZS, da bomo tako uspeli z rubriko »Razstave«. Prav tako naj pogosto in izčrpno pišejo o svojem delovanju, kar bo vse našlo primeren prostor v glasilu.

»Zanimivosti« bo tov. dr. Lavrič, ki skrbi za to »poglavje«, odslej še

skrbneje zbiral, urednik pa bo take novice raztresel po vsej reviji, kakor je to že doslej z uspehom poizkušal.

»Mali oglasi«, velika želja vseh, so odslej na uslugo! Poslužite se jih v lastni prid! V kolikor bo FZS mogla, bo priobčila, tudi naslove inozemskih filatelistov. Upamo, da bo veliko uspeha in da posebna »Črna lista« nesolidnih zbiralcev niti ne bo potrebna.

Za razvedrilo nam bo odslej kakšna križanka, dobro voljo pa bodo vzbudile anekdote, karikature, sploh humor — kakrak filatelistični.

Tako smo se pomenili o tem, kaj naj bo, kaj bi bilo, česa naj ne bo in ob tem bomo trdno sklenili: rubrika »Pomenki« — bo.

Inž. Dušan Gruđen

(Prihodnji pomenek bo marca. Dopisnike prosim za malo potrpljenja — vsi pridejo na vrsto!)

DELOVANJE PODRUŽNIC

Celje: Decembra 1950 so bili 4 mesejalni sestanki s povprečno udeležbo 25 članov. Dežurna služba je bila ob pondeljkih. Dne 21. XII. 1950 je bila društvena tombola. Katalog Zumstein kroži redno vsak teden med članstvom.

Idrija: Po reviziji članstva konec leta črtan en član in 5 mladincev. Na 5 sestankih so se zamenjavale in delile znamke, ob zaključku pa smo imeli tombolo. Tov. Pivk Josip je imel redno vsako nedeljo ob 9. uri razgovore s pionirji, ki se za filatelijo zelo zanimajo. Risali so tudi albumske liste za znamke FLRJ.

Guštanj: Lani v decembru so bili sestanki 7. in 21. v Guštanju in 14. v Prevaljah. Odborovi seji sta bili dve. Na Silvestrovo smo priredili v Prevaljah prvi filatelistični družabni večer v prostorih menze guštanske železarne. Udeležilo se ga je 36 članov z družinami iz Prevalj in Guštanja. Pogresali smo vabljeni tovariše iz Mežice, Slovenjega Gradca in Dravograda.

»Tovariš« — Ljubljana 1951

Štev. 1 z dne 4. I. (str. 15): Nove znamke na ozemlju VUJA - STO — Posebni žig filatelistične razstave v Sarajevu — Nove znamke Avstrije in Nizozemske.

Štev. 2 z dne 12. I. (str. 31): Znamke ZDA v letih 1949 in 1950 — Znamke Poljske z novo veljavo (GROSZY provizori¹⁴).

Štev. 3 z dne 22. I. (str. 47): Načrt priložnostnih znamk FLRJ za leto 1951 — Zvezna loterija.

»Filatelija« — Zagreb

Štev. 12 za december 1950: Dan jugoslavenske armije — Nova izdanja maraka FNR Jugoslavije — Nouvelles émissions de la Rép. Fed. Pop. de Yougoslavie — Osebine jugoslovenskih maraka — Z. Golubović: Zona ocupata del Fiumano e della Kupa i njezine marke — Partizanski žigovi u Slov. Primorju — Inž. A. Petrović: Partizanske pošte — Tuzlanski privremeno izdanje — Z. Kreliuš: Smotra maraka u Rijeci — D. Novak: Marke mjesto stnog novca — Nove marke — Savezne vijesti — Iz Saveza Filatelista Srbije — Zamjena s Finskom — Obavještenja Biroa za filateliju — Pregled knjiga i časopisa — Razne vijesti — Amo tamo po filateliji — Oglasi.

»Filatelista« — Beograd

Štev. 7 za julij 1950; J. Jojkić: Sedmi juli — Dragan Novak: Talijanska okupaciona izdanja za Crnu goru 1941-1943 — S. Ostojić: O srpskim markama za novine (nastavak) — Inž. A. J. Petrović: Srpske dopisne karte — Bor. St. Mrdja: Svetski poštanski savez (nastavak) — D. Raičević: Treći savezni vazduhoplovni slet u Rumi — B. Novaković: Prijlozi istoriji partizanskih pošta — Inž. A. J. Petrović: Uputi u filateliju (izrada maraka) — M. V.: Organizacija i rad pionirske pošte u Novom Sadu — V. Prikić: Pitkern ostrvo — Marke, istorijski dokumenti — Našim pretplatnicima — D. Raičević: Posle izvršene revizije članstva u Beogradu — T. Delja: Razmena maraka — Naše marke i celine — Nove marke — Kroz filatelistički svet — Omladinska strana — Filatelističke priredbe — Pregled knjiga i listova — Iz Saveza Filatelista Srbije — Iz NR Makedonije — Odgovori našim čitaocima.

Na Švedskem bodo zamenjali doseadanje znamke s podobo 29. oktobra 1950 umrlega kralja Gustava V. z znamkami, na katerih bo upodobljen novi kralj, 68-letni Gustav Adolf VI.

O B Č N I Z B O R I

USTANOVNI

V Ribnici na Dolenjskem so zbiralci ustanovili 12. XI. 1950 Filatelistično društvo — 38. podružnico naše Zveze z 39 člani (27 iz Ribnice in Sodražice ter 12 iz Kočevja). V upravni odbor so bili izvoljeni: Marinšek Ciril za predsednika, Javornik Mimi za tajnico, Marčič Julka za blagajničarko ter odborniki: Arko Andrej, inž. Virnik Franjo, Hoge Poldka. Nadzorni odbor: Trelec Edo, Ivanc Evgen, Skender Alojz. Razsodišče: Zalar Stane, Radič Marija, Levstik Janez.

V Krškem je bila ustanovljena 10. I. 1951 podružnica št. 39 s 23 člani (10 odraslih, 13 mladincev). Upravni odbor sestavljajo: Žabkar Stane, predsednik, Šrot Konrad, tajnik, Valand Lojze, blagajnik; odbornica: Počivalšek Betka. Nadzorni odbor: Cebular Andrej, Lovrenčič Otaf. Razsodišče: ni javljeno.

FK »Prešeren«, Kranj

V prisotnosti 16 ustanovnih članov je bil ustanovljen dne 31. januarja 1951 v Kranju v prostorih hotela »Evropa« Filatelistični klub »Prešeren«. Nova podružnica naše Zveze ima št. 40 ter jo upravlja naslednji odbor: Mavrovič Matija, predsednik; Kropar Stanko, tajnik; Adamič Zvonko, blagajnik; Bohinc Anton, distributor; Šimunac Zlatko, gospodar. Odbornika Krek Helena in Polak Staš. Nadzorni odbor: Mihevc in Salom. Razsodišče: Levičnik, Savnik Ivan in Perpar.

Sestanki kluba so v »Evropi« ob sredah od 19. ure dalje, skupni menjalni sestanki obeh podružnic v Kranju pa ob nedeljah v dopoldanskih urah.

REDNI

Letošnji drugi redni občni zbori po družnic odražajo na splošno napredek v samostojnem organizacijskem in vzgojnem delu. Poleg boljšega obiska članstva se zrcalijo ponekod iz poročil resne težnje po dvigu kvalitete članstva in stremjenju boljše in pravilne vzgoje naše mladine. Za zgled pravilnega in uspešnega dela moremo vzeti podružnico v Novi Gorici in nekatere druge. Le po tej poti bomo dosegli znatne uspehe in razgibali manj delavne podružnice.

Z občnih zborov so odposlale podružnice pozdravne brzojavke našemu prveemu častnemu članu ministru za zunanje zadeve in podpredsedniku vlade tov. Edvardu Kardelju in Poštnemu ministru tov. Zaimu Sarču.

»Triglav« Ljubljana

Na 2. rednem zboru 4. januarja 1951 so člani izvolili naslednji upravni odbor: Kopecky Dolfe predsednik, Kohn Artur podpredsednik, Tominec Oskar tajnik I.

Drinovec Sigi tajnik II, Stampfl Anton blagajnik I, Wildman Jože blagajnik II, Rojina Albert gospodar, Dšuban Alojzij distributor. Odbornika: dr. Lavrič Anton in Wolle Rudolf. Načelniki krožkov: Korošek Josip pri Poštni daireskiji, Butara Janko pri Direkciji železnice, Drobnič Marija pri pošti Ljubijana I, Ipavec Marijan pri Narodni banki in Jelenc Marijan za mladinsko sekcijo.

Nadzorni odbor: Vrančič Vlado, Jeretina Jože in Geiger Baldomir. Razsodišče: Klavž Stanko, Gilly Zenon in dr. Lenče Peter.

»Triglav« je imel ob času občnega zbora 395 članov. Diskusija je prikazala senčne in svetle strani klubovega delovanja. Spričo koristnih pobud in predlogov je pričakovati, da se bo delovanje zdravo razvijalo.

O B J A V E

26. redna seja 26. XII. 1950

Navzočnih 6 članov odbora. Sklepi:

Sestavljen je loterijski odbor, ki uredi vse priprave za loterijo Zveze. — Ljubljanskim podružnicam je treba zagotoviti lokal za sestanke, kar uredi Zveza s sodelovanjem prizadetih družtev. — Čim prej je treba zbrati podatke o slovenskih izvedencih za znamke. — Ljubljanski mladinci prirede svojo prvo razstavo v dneh od 21. do 25. januarja 1951.

27. redna seja 9. I. 1951

Navzočnih 7 članov odbora. Sklepi:

FZS pošlje na željo Inspektorata PTT svoje predloge glede osnutkov novih znamk STO-ja za leto 1951. — Na vsezvezni razstavi v Zagrebu bo Zveza imela na razpolago prostor 676 m². — FZS je uspelo nabaviti papir za umetniški tisk in celofan za izdelavo vložnih albumov. — Razstavni in loterijski odbor uspešno delujeta.

28. redna seja 23. I. 1951

Navzočnih 8 članov odbora. Sklepi:

Loterija je odobrena. Srečke so tiskane. Posamezni člani prevzamejo vsak svoje delo v okviru loterijskega odbora. — Zaradi zakasnitve občnih zborov podružnic je preložen občni zbor Zveze na dan 11. marca 1951. — Zaradi trajne odsotnosti člana, ki je bil zadolžen, da uredi izide tekmovanja, se šele danes dokončno določi sistem ocenjevanja izidov ter nagrade. — Zveza pripravi v letošnjem letu vse potrebno za tisk knjige Avgusta Juga: Verigari. — Mladinska razstava v Ljubljani je lepo uspela. Najboljši prejmejo skromne nagrade in priznanje za njih delo in prizadevnost.